

Вивчення стану та потреб ЛБ-жінок в Україні

Координатори проекту: Семенова Олександра (Правозахисний ЛГБТ Центр «Наш світ»), Максим Бичинський (Правозахисний ЛГБТ Центр «Наш світ»)

Назва проекту: Вивчення стану та потреб ЛБ-жінок в Україні.

Тривалість проекту: перший період: з 14 вересня 2017 року по 22 листопада 2017 року, другий період: травень-серпень 2018 року

Вступ:

Простір спілкування ЛГБТ в Україні (малі міста і сільська місцевість) організований інакше. Чим далі від столиці і обласних центрів, великих населених пунктів в рамках області, тим вище рівень стигматизації, дискримінації, що проявляється у вигляді порушення прав людини в різних сферах життя, злочинах ненависті на ґрунті гомофобії та трансфобії.

На сьогоднішній день існуючі в Україні ЛГБТ-організації в своїй діяльності зосереджені, в основному, на підтримку і допомогу гей-спільноті, в той час, як ЛБ-організацій та ініціативних груп вкрай мало. Причому в більшості випадків для них характерний переважно феміністичний характер.

Як показує досвід спілкування з жінками-лесбійками і бісексуалками з віддалених регіонів, глибини, більшість таких жінок невидимі і живуть в умовах закритості, залишаючись сам-на-сам з проблемами, які у них є у зв'язку з їх сексуальною орієнтацією. ЛБ-жінки часто стикаються з стигматизацією, дискримінацією і порушенням своїх прав у випадках, коли про їхню сексуальну орієнтацію стає відомо оточуючим – це незаконне розголошення конфіденційної інформації, персональних даних, булінг, дискримінація у трудовій сфері, відсутність належного рівня медичної допомоги тощо.

Виходячи з досвіду вже проведених тренінгів, форум-школи, інших заходів для ЛБ в Житомирі, можна припустити, що ЛБ-аудиторія потребує моральної, психологічної підтримки, підвищення соціальної ролі через включення жінок в правозахисний процес, а, з іншого боку, потрібна велика активність з боку ЛГБТ-організацій в розвитку ЛБ-спільноти. Багато ЛБ-жінок нічого не знають про ЛГБТ-спільноту, про її цілі і завдання, про діяльність організацій громадянського суспільства. А якщо і знають – віддають перевагу дистанціюватися від нього.

Для подолання цієї ситуації ми провели комплексне дослідження стану та потреб ЛБ-жінок, метою якого стало вивчення та виявлення проблем, а також потреб ЛБ-жінок. Ми очікували побачити реальну картину потреб ЛБ-спільноти, які можуть зробити їх життя менш вразливим, і в подальшому розробити пул тем для навчання жінок на тренінгах, правозахисних зустрічах, освітніх заходах, лекціях і т.д.

Результати проведеного нами дослідження можуть використовуватися ЛГБТ-організаціями, як для планування роботи безпосередньо з ЛГБТ-спільнотою, так і для роботи з представниками влади з метою адвокації та лобювання інтересів даної групи громадян.

Методологія

Цільова аудиторія: ЛБ-жінки різних вікових категорій по всій Україні.

Пошук і відбір респонденток

Пошук респонденток здійснювався:

1. За допомогою інструментів моніторингу соціальних мереж, форумів, сайтів з метою виявити більш відвідувані ЛБ-жінками ресурси. Періодично ми розміщували на цих ресурсах оголошення / рекламу для залучення цільової аудиторії до нашого проекту з посиланням на групу, яку ми створили з метою проекту.
2. Використовуючи особисті контакти за принципом «снігової кулі». Пошук учасниць по регіонах.
3. Шляхом створення закритих груп в соціальних мережах (ВК, ФБ.) з метою комунікації зацікавлених учасниць, які хотіли б взяти участь в проекті, висловити свою активну життєву позицію і пройти навчання в серії тренінгів та іншій соціальній роботі в майбутньому. Також на базі цих груп здійснювалося проведення міні-опитувань для виявлення потреб і вразливих моментів в житті ЛБ-жінок.

Існуючі групи:

VK: <https://vk.com/lbyou>

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/lbyou/>

4. Через особисті рекомендації учасниць, особисті розсилки, постинг в соціальних мережах з метою залучення нових учасниць до цих груп.

Збір даних відбувався через опитування аудиторії по розробленій анкеті.

Основні результати:

Респондентки:

Опитування було проведено в два етапи:

1 етап: вересень - листопад 2017 року серед ЛБ-жінок з Житомирської, Київської, Рівненської, Хмельницької, Вінницької областей, а також деяких інших областей України, а саме: Дніпропетровська, Миколаївська, Кіровоградська, Тернопільська і Львівська.

2 етап: травень - серпень 2018 року серед ЛБ-жінок Черкаської, Полтавської, Кіровоградської, Дніпропетровської, Чернігівської областей.

У двох опитуваннях взяли участь 222 респондентки. Серед них: 134 гомосексуальні жінки, 75 бісексуальні і 13 респонденток зазначили, що мають іншу сексуальну орієнтацію. Ми можемо лише припускати, що це: асексуалка, гендерквір-персони, небінарні особистості і т.п.

Мінімальний вік опитаних жінок - 14 років, максимальний - 57, а середній - 28 років.

Трохи більше половини (52%) живуть в обласних центрах, чверть (22%) - в місті з населенням понад 100 тис. чоловік, а решта (15%) - в населених пунктах з населенням менше 100 тис. чоловік, 11% - проживають в селищах міського типу.

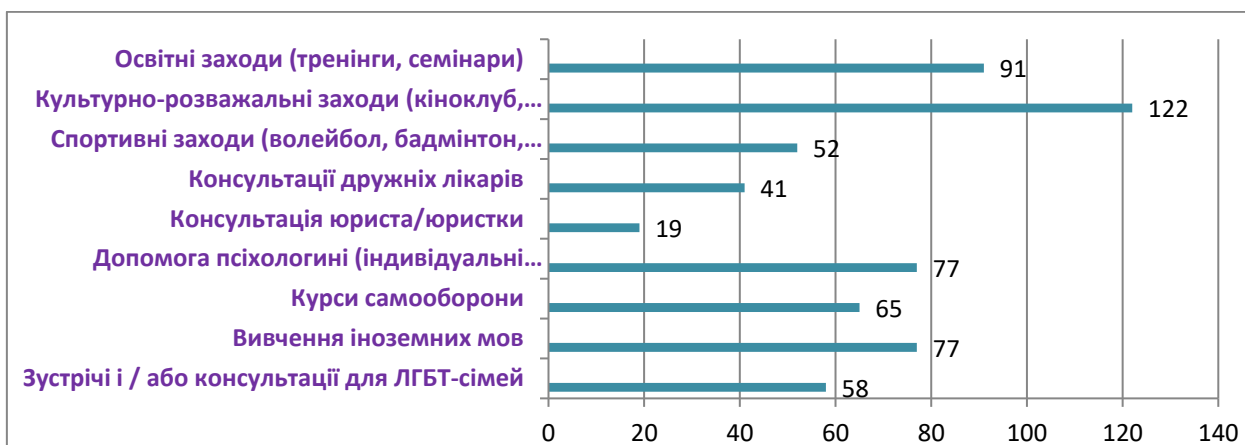
Серед опитаних є: студентки, менеджерки з продажу, бухгалтерки, працівниці в сфері торгівлі, професійні спортсменки, програмістки, слюсарки, візажистки, бізнес-тренерки, мандрівниці, баристки, соціальні працівниці, перекладачки, викладачки, співачки, копірайтерки, вахтерки, аналітикині, секретарки, юристки, економістки, фрілансерки, поварки, адміністраторки, ріелторки, психологині, докторки, медсестри, журналістки, музикантки, фотографіні.

Сім'я та діти:

Більшість респонденток (57%) перебувають у постійних стосунках з жінками, (43%) - самотні, 28 респонденток знаходяться в шлюбі з чоловіком. 36 респонденток зазначили, що в їхній родині є діти, 186 - не мають дітей.

Тематика заходів, послуги та активності:

На питання, «Які заходи / послуги Вас цікавлять найбільше? (можна було обрати 3 варіанти)», респондентки відповіли наступним чином: (див. Діаграма 1)



На питання, «Які теми тренінгів / дискусій Вас цікавлять? (можна було обрати до 3 варіантів)», респондентки відповіли: (див. Діаграма 2)



На питання, «Які заходи Ви могли б самі провести або активно сприяти їх проведенню?», близько 80% опитаних зацікавились участю в проведенні заходів і вказали їх тематику. Серед найбільш популярних заходів називалися: тренінги та дискусії з психології відносин, спортивні та культурні заходи, з прав людини, тренінги з духовного розвитку, питань трансгендерності, майстер-класи,

літературні вечори, культурні та освітні заходи, тренінги з прав людини, дискримінації, толерантності, фемінізм, вивчення іноземних мов, ЛГБТ-сім'ї і т.д.

При відповіді на важливе питання: «Опишіть найбільш часті проблеми, з якими зустрічаються представниці ЛБ-спільноти, і можливі шляхи їх вирішення» були отримані відповіді: (див. Малюнок 1, Малюнок 2)

Малюнок 1



Малюнок 2



В ході опитування, ми задокументували 14 кейсів про дискримінацію і порушення прав щодо ЛБ-жінок. (Випадки, що відбулися в 2016-2018 р.р.)

Додаткова інформація:

Лояльність респонденток була досягнута шляхом пропозиції їм матеріальної винагороди у вигляді поповнення рахунку мобільних телефонів (50 грн. - в разі правильно заповненої анкети). Крім того, було виплачено по 150 грн. респонденткам, які повідомили про порушення їхніх прав: дискримінацію чи злочини ненависті проти них.

Основні результати:

Даний проект дозволив нам оцінити реальну картину становища ЛБ спільноти в досліджуваних регіонах, а також виявив моменти уразливості в житті представників цієї спільноти, їх соціальні потреби. Дослідження в рамках проекту допомогло дізнатися тематику найбільш затребуваних у ЛБ-жінок тренінгів, зустрічей, освітніх заходів, лекцій і т.п.

Крім цього, ми змогли зібрати і задокументувати інформацію про дискримінацію і порушення прав щодо ЛБ-жінок, надали їм посильну правову допомогу.

Висновки:

На підставі проведеного дослідження потреб ЛБ-жінок, можемо зробити висновок, що ЛБ-аудиторія потребує соціальної, психологічної, правової та медичної допомоги, підтримки низових ініціатив і активностей на місцях.

Результати дослідження дозволяють говорити, що потреби в юридичних та психологічних сервісах - найвищі серед респонденток. Серед тих, хто звернувся за медичними послугами, більшість зазнавали труднощів з недоступністю послуг. Перелік основних причин:

- 1) страх, що візит не буде конфіденційним;
- 2) відсутність спеціалізованого лікаря, компетентного в питаннях ЛГБТ здоров'я;
- 3) стигма і дискримінація.

Результати дослідження дозволяють говорити, що сьогодні велика частина ЛБ-спільноти у віддалених регіонах, з глибинки, відчувають себе нерівними представницями соціуму.

Опитування виявило потребу в нарощуванні активностей розвитку і освіти ЛБ-аудиторії шляхом проведення тренінгів, заходів, лекцій з потрібних тем.

Для жінок-лесбійок і ЛБ-сімей з дітьми актуальні питання партнерства і виховання дітей в одностатевих парах, а також отримання знань про жіноче здоров'я, поліпшення взаємодії між ЛБ-жінками і медпрацівниками на міському рівні (щоб жінки не боялися звертатися до гінеколога з питань здоров'я і планування дітей).

Рекомендації:

ЛБ-спільнота

1. Проводити більше освітніх заходів з ЛБ-аудиторією: тренінги, лекції, семінари, зустрічі спільноти на регіональному рівні. Це допоможе мобілізувати ЛБ-спільноту, підвищити їх соціальну роль, стати більш видимими.
2. Створення спеціалізованого українського ЛБ-сайту, на якому будуть представлені новини ЛБ-життя в Україні та в світі, перевірена інформація про різні сфери життя ЛБ-жінок, інформація про дружніх фахівців з їх контактами, онлайн-консультування гінеколога, психолога, юриста, а також знайомства та форуми для спілкування.
3. Створення безпечного простору для зустрічей ЛБ-жінок в регіонах, що включає «центр пошуку себе» для молодих ЛБ з консультаціями по типу рівний-рівному.

ЛБ-спільнота і держава

Визнання одностатевих шлюбів або інших форм юридичного статусу, завдяки чому одностатеві пари і сім'ї знайдуть соціальне визнання і підтримку.

1. Вести інформаційно-просвітницьку роботу з представниками законодавчої, виконавчої та судової влади, надаючи їм релевантну інформацію;
2. Вести моніторинг дискримінації щодо ЛБ-сімей і ЛГБТ в цілому.

ЛБ-спільнота і суспільство

1. Вести інформаційно-просвітницьку, роз'яснювальну роботу з працівниками освіти, працівниками охорони здоров'я, з колегами ЛГБТ, батьками, друзями.
2. Для подолання негативних стереотипів можна проводити спільні заходи: живі бібліотеки, групи спілкування з друзями, родичами ЛГБТ.